

Kila & Babsie. (2018). *Woorden temmen: 24 uur in het licht van Kila & Babsie*. Den Bosch: grange fontaine. Isbn 978 90 821 3952 5, € 19,95, 144 blz.

WOORDEN TEMMEN Poëzie voor echte mensen

Op YouTube staat een filmpje waarin A.H.J. Dautzenberg op de Albert Cuyp in Amsterdam willekeurige ‘echte mensen’ vraagt om te reageren op het gedicht ‘De zeer oude zingt’ van de doorgaans als moeilijk en onbegrijpelijk bestempelde dichter Lucebert (<bit.ly/ltm-lucebert>). Hoewel de ‘echte mensen’ aanvankelijk zeggen dat ze geen touw aan het gedicht kunnen vastknopen, noemen ze het ook ‘mooi’, ‘prachtig’ en laat het volgens een van hen zien ‘hoe mooi taal eigenlijk is’. Ook doen de meeste passanten een serieuze poging het gedicht te interpreteren: ‘Maar wat er nog moet komen, dat is heel onzeker’, ‘Het slaat op de breekbaarheid van het leven’, ‘Dat eigenlijk alle waarden die hierin vermeld staan van alle tijden zijn’. Er zijn ook dissonante stemmen: ‘Dit gedicht is niet voor mij in elk geval, want een gedicht moet kracht uitstralen’, ‘Alles van waarde is weerloos, nou, dat is natuurlijk helemaal niet waar’, maar wat zo ontroert in het filmpje is dat alle geïnterviewden het gedicht bloedserieus nemen, zich aan een interpretatie wagen en zoeken naar ‘alles wat tussen de regels door voor de mensen komt’, zoals een van hen het formuleert. Je zou kunnen zeggen dat het winkelende publiek tracht Luceberts woorden te temmen.

Kila van der Starre en Babette Zijlstra laten, net als Dautzenberg op de Albert Cuyp, in het deeltje *24 uur in het licht van Kila & Babsie* uit de reeks *Woorden temmen* zien dat het lezen en begrijpen

van gedichten geen elitaire bezigheid is, maar dat ook ‘echte mensen’ toegang hebben tot poëzie. Zij hebben daartoe 24 lievelingsgedichten gekozen, die zijn gekoppeld aan een tijd – voor elk uur van de dag een gedicht – en aan een plaats, bijvoorbeeld in een bed, op straat, in een hotelkamer of onder een donkere wolk. Maar wie niet tijd- en plaatsgebonden wil lezen, kan ook willekeurig een pagina openslaan en kijken welke verrassing het dichtersduo Kila & Babsie in petto heeft. De proef op de som deed mij de pagina openslaan bij ‘Anders’ Grote Ontdekking’ van Adriaan Jaeggi, een voor mij nieuw gedicht tussen alle meer canonieke verzen van bijvoorbeeld Van Ostaijen, Rodenko, Annie M.G. Schmidt en Hans Faverey. Kila noemt als leeservaring bij het gedicht een van de belangrijke functies van kunst, namelijk dat dit gedicht haar op een nieuwe manier naar de werkelijkheid laat kijken.

In Jaeggi’s gedicht doet een productiemedewerker van een Zweedse firma toevallig een geweldige ontdekking: per ongeluk maakt hij dekbedhoezen waarin bovenin gaten zitten. Heel handig, want je kunt dan het bed gemakkelijker opmaken. Kila & Babsie grijpen die serendipiteit aan om de lezers te laten nadenken over ontdekkingen die hun eigen leven dagelijks kleuren. Het is de eerste opdracht in een vaste reeks denk- lees-, schrijf- en doe-opdrachten, die bij elk gedicht terugkomen. Daarnaast geven de auteurs weetjes,

waarin zowaar het begrippenapparaat in vogelvlucht voorbijkomt: *assonantie*, *exclamatio*, *volrijm*, maar ook begrippen als *verbindingswoord*, *zin* en *interpunctie*. Gelukkig zijn die begrippen altijd gekoppeld aan relevante passages in de geselecteerde gedichten. Zo bespreken Kila & Babsie ook *metrum* en deïnen ze er niet voor terug *jambe*, *trochee* en *anapest* te beschrijven. Maar ze koppelen dat aan een observatie over Gerlachs ‘Mijn kind laat mij met buitenlucht alleen’, en laten zien dat de *cadans* in het gedicht maakt dat het fijn is om te lezen én fijn om naar te luisteren. In de denkopdracht wijzen ze op twee afwijkingen in het *metrum* in het gedicht. Jammer is wel dat ze dat niet aangrijpen om ook iets te zeggen over het effect van die afwijkingen, en hoe dat je kan helpen het gedicht beter te begrijpen.

Maar goed, een lesmethode is dit aantrekkelijk vormgegeven boekje natuurlijk niet. De frisse manier waarop Kila & Babsie een en ander uitleggen kan docenten in elk geval op goede ideeën brengen als ze de stof anders dan gebruikelijk willen presenteren: de *dactylus* (*BROC-col-li*) klinkt als een wals: dat kun je met een passend stukje muziek aan leerlingen laten horen! Ook voor het laten schrijven van poëzie in de klas biedt het bundeltje in elk geval meer dan twee handen vol aantrekkelijke ideeën. En een denkopdracht over bijvoorbeeld afwijkend *metrum* bedenken we er, eenmaal geïnspireerd, zelf wel bij! CR ■